Yoon Cultural Foundation
یون کولتوري یون

متکور

(شعري ټولګه)

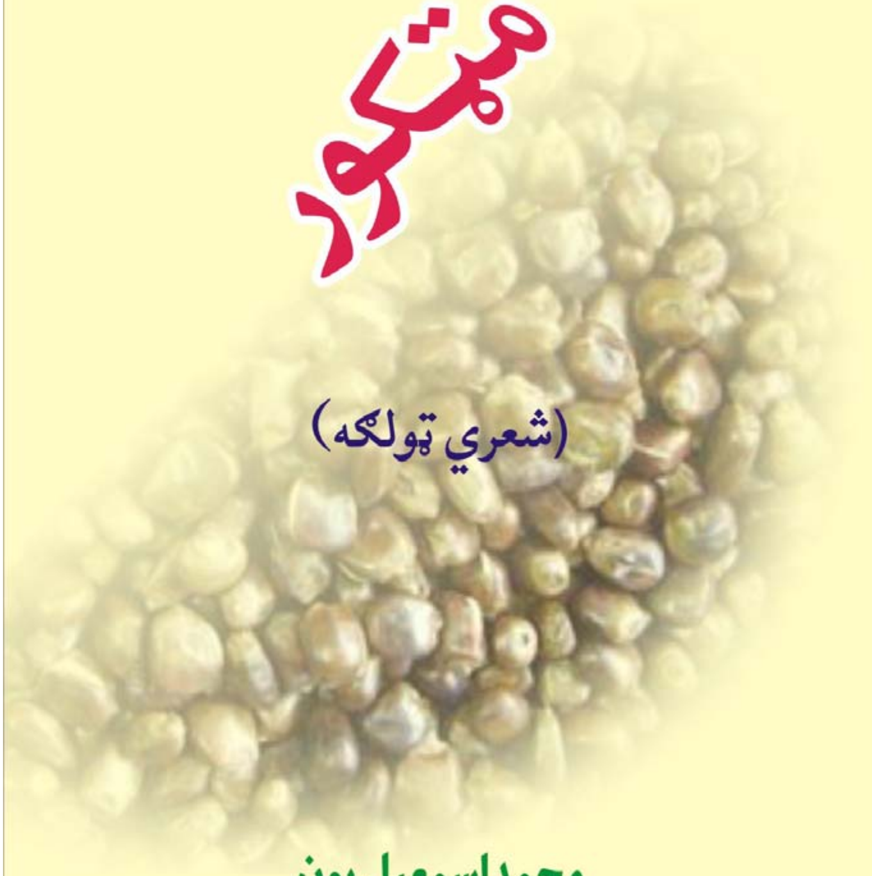

محمداسمعیل یون

۱۳۸۷ل

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متکور

(د شعرونو لومړۍ ټولګه)

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتــاب نـــوم:	متهکور
شـــــاعـــــر:	محمد اسمعیل یون
خـــپـــرنـــدوی:	یون کلتوري یون
چـــاپـــشمـــېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لـــومـــړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویـــم چـــاپ:	۱۳۸۷ل کال
دشـــــاعـــر پرلـه پسې نومره:	(۴)
د خـــپـــرنـدوی پرلـه پسې نومره:	(۴)
کمـــــــپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د ((متهکور)) د دویم چاپ سریزه	۱
۲	سریزه	۵
۳	تقریض	۱۰
۴	د متهکور په باب څو خبرې	۱۴
۵	لېوني	۲۳
۶	کلیزه	۲۵
۷	زمانه	۲۷
۸	اوښکه او خندا	۲۸
۹	د عقل احساس	۲۹
۱۰	نازک خیال ته !	۳۱
۱۱	د حیا په لاس	۳۳
۱۲	ډالۍ	۳۵
۱۳	ژوندی حسن	۳۷
۱۴	غره اور اخیستی...	۳۹
۱۵	زولانه غمونه	۴۱
۱۶	د ښکلو باران	۴۲
۱۷	ازمون	۴۳
۱۸	پرهري امید	۴۵
۱۹	متهکور	۴۷
۲۰	د ماضي عشق	۴۸
۲۱	پټې خبرې	۴۹
۲۲	د اور تاو	۵۱
۲۳	د حسن لومه	۵۳
۲۴	پخه سکروټه	۵۵
۲۵	سوی اسوېلی	۵۷
۲۶	افسوس چې قبر دې معلوم وای !	۵۹
۲۷	د ماضي خندا	۶۰
۲۸	خوږلنې سترګې	۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹	ژړغونی آه	۶۴
۳۰	تر کاڼو لاندې	۶۶
۳۱	درې میاشتې مخکې	۶۸
۳۲	هغه چاته چې سترګې یې....	۶۹
۳۳	د وینو رود نیل	۷۱
۳۴	د ویر سکروټې	۷۳
۳۵	د اوښکو جنازې	۷۵
۳۶	له جېل نه... ګیله	۷۷
۳۷	د لمبو څاڅکي	۷۹
۳۸	د خندا قتل	۸۱
۳۹	د آه سکروټې	۸۳
۴۰	غیرتي لېمه	۸۵
۴۱	د میو اباسین	۸۷
۴۲	د اوښکو سمندر	۸۹
۴۳	د خوږو مکر	۹۱
۴۴	ارام سمندر ته !	۹۳
۴۵	د تېزابو باران	۹۶
۴۶	سندرغاړي	۹۷
۴۷	د طاعون په لوپټه کې	۹۹
۴۸	د احساس لوخړه	۱۰۰
۴۹	یادګارونه یادګارونه	۱۰۱
۵۰	کاڼو ونه ژړلې	۱۰۲
۵۱	مېړتونخور	۱۰۳
۵۲	د امید څانګه	۱۰۵
۵۳	د اسرافیل شپېلۍ	۱۰۶
۵۴	د جنګ باج	۱۰۸
۵۵	د سیند په منځ کې	۱۱۰
۵۶	سوی ګودر	۱۱۲
۵۷	مړاوي اننګي	۱۱۴
۵۸	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۱۱۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ((متكور)) د دويم چاپ سريزه

متكور زما د شعرونو لومړۍ ټولګه ده، چې اساساً پر ۱۳۲۹ل کال چاپ شوې ده. ((اساساً پر ۱۳۲۹ل کال)) ورته ځکه وايم، چې د همدې کال په بهير کې د افغانستان د ليکوالو ټولنې له خوا د چاپ پلان کې وه او د همدې کال د وروستيو دريو مياشتو په بهير کې د همدې ټولنې له خوا چاپ ته لاړه. ترننه نږدې شل کاله دمخه، چاپ دومره پرمختللی نه و، هغه وخت د چاپ توري اکثره له سرپو نه جوړېدل يا اوسپنيز وو، يو يو توری به په ځانګړې صندوق کې پروت و، کله چې (الف) نه تر (يا) پورې هر توری په کار بېده، نو بيا به حروفچين، همغه صندوق ته، ته او اړتيا وړ توری به يې را اخيسته، دا توري به يې پر يوه ډېر اوږده مېز، چې لس پنځه متره واټن به يې درلود، په همغو جوړو شويو صندوقونو يا کورونو کې ايښې وو. د يوې کلمې لپاره که د يو توري ټولوونکي تګ او راتګ محاسبه کړو، کېدی شي سل متره پلې واټن يې هم وهلای وي، دا نو بيا د يوه کتاب په لسګونو زرو او يا هم لکونو کلمو ته محاسبه کړه. دا توري بيا يو تربله څنګ په څنګ اېښودل کېدل او پر يوه تار تړل کېدل، په دې ډول ترې يوه کلمه، بيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمې، بیا جمله او جملې او بیا هم متن جوړېدل، کله چې به دې په کې سمون راوسته، هغه کلمه به بېرته خلاصېدله، خو لنډه دا چې خورا زړه چاودون و. دا کتاب ما په همغه شکل چاپ کړی دی. زه دا مهال د کابل پوهنتون د درېیم ټولګي محصل وم، د درسونو ترڅنګ مې نور فرهنګي مصروفیت هم

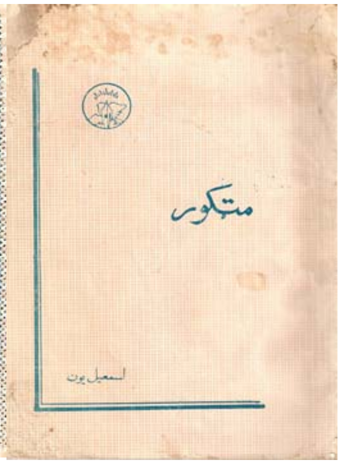

درلود او چاپخونې ته به هم هره ورځ روان وم، کله چې د کتاب د چاپ او سمون لومړني کارونه خلاص شول او ماته یې وروستي توري راکړل، نو دا مهال ۱۳۶۹ل کال خدای پامانې وکړه، ما کتاب قدرمن استاد کاندید اکاډمیسین محمد صدیق روهي او ګران ورور محمد ابراهیم شینواري ته د سریزو لپاره وسپاره، زما بل ملګري ممتاز ارمان لا وار د مخه پرې سریزه کښلې وه، څه موده نور هم د سریزو په خاطر وځنډېده، نو ځکه خو د استاد روهي او ښاغلي ابراهیم شینواري تر سریزو لاندې (۲/۱/۱۳۷۰) او (۱۳/۱/۱۳۷۰) نېټې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکل شوي، ما د لومړي چاپ او دویم چاپ پر مهال دا نېټې ځکه بدلې نه کړې، چې زموږ ګران لوستونکي د هغه وخت له چاپي بهیر سره لا ښه اشنا شي، چې د یو عادي کتاب چاپ هم هغه وخت څو میاشتني واټن ته اړتیا لرله. د زمانې څرخ تاو ېږي، چاته صبر نه کوي، اوس چې له هغې زمانې نږدې شل کاله تېرېږي، استاد روهي زموږ په منځ کې نه شته او د هغه په حق کې له دعا پرته نور هېڅ زموږ له لاسه نه کېږي، ګران ابراهیم شینواری او زه (یون) ژوندي او پر خپل وطن یو، ممتاز ارمان هم رانه مهاجر شوی دی. خدای(ج) خبر چې ددې شعري جونګ تر دریم چاپ پورې به موږ ته څه پېښېږي. په همدې خاطر مې د خپل تېر شلکلن فرهنګي کار پر بیا سمون، اوډون او بیا چاپ لاس پورې کړ، پر ژوند ډېر بې باوره یم او ژوند پر ما ډېر ناباوره دی، نه غواړم زما پر کړي کار سبا ته نور څوک په تکلیف شي، څه چې مې کړي، ښه دي که نا ښه، پوره دي که نیمګړي، کره دي که ناکره؟ ښه ده چې خپله یې راټول کړم چې د ټولو پازوالي زما پر خپله غاړه شي.

راتلونکی نسل به ددې وخت ونه لري، چې زموږ په ماتو ګوډو لیکنو پسې وګرځي، د هغوی لیکنې او پنځونې باید تر موږ اوچتې وي او که اوچتې نه وي دا نو ددې مانا ورکوي، چې ژوند او فکر ولاړ دی او پرمختګ نه کوي، خو دا زموږ د اوسني نسل وظیفه ده چې خپل کارونه په خپله خلاص کړي او په هغه تسلسل کې خلل رانه ولي چې تېرو تر موږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رارسولی او زموږ دنده ده، چې تر بل پښت يې ورسوو، د بشري ژوند ارتقا د همدغه تسلسل ترکيب دی.

له ټولو قدرمنو ليکوالو دا هيله لرم، له يوه نسل څخه بل ته کلتوري خلا پرې نږدي او تر خپله وسه پورې د وخت له تخنيکي امکاناتو ګټه پورته کړي او خپله ځاني او ملي، ټوله کلتوري شتمني خوندي کړي.

د همدې هيلې د بري په ارمان
پوهندوی محمد اسمعيل يون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال، د سلواغې ۷مه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

په وروستیو څلورو کلونو کې، چې کېدی شي د فرهنګي ازادۍ پیلامه یې وبولو، زموږ د هنري فرهنګ په تېره د شعر په ګلبڼ کې رنګارنګ ګلان وغوړېدل او د ادب او هنر د مینوالو زړونه یې باغ باغ کړل. ربښتیا خبره داده، کله چې د هنر د ازادۍ وږمه په غرو، رغو، کلو او بانډو وچلېږي د شعر بلبل یې د هر کلي لپاره ګلورینې ترانې وایي. د تعجب خبره نه ده حتی هغه شاعران چې د کوم طلسم تر اغېزې لاندې له ځانه پردي شوي وو، له مسخ شوي حالت نه بېرته راوګرځېدل دا سې ښکارېده چې هغوی خپله حافظه ترلاسه کړه، خپل کلی مالت او دوستان او دښمنان یې وپېژندل. زه په دې خبره بحث نه کوم چې د شعر ګلبوټي په هوسا او بسیا خاوره کې ښه وده کوي او که بحراني حالت د شاعر احساس راوېښوي او طغیان ته یې لمسوي، خو ددې خبرې یادونه ضروري ګڼم چې شعر او د تخلیق ازادي د مجنون او لیلا په شان یو له بله جدا یي نه شي زغملای، چېرې چې د تخلیق ازادي نــــه وه خدای خبر چې څومره خبرې به د شاعرانو په مغــــزو کې پــــه ابدي خوب ویــــدې شــــوې وي، څومره د شعر چینې به وچې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې وي، څومره استعدادونه به متکور پاتې شوي وي او څومره خبرې به په نه زړه ویل شوې وي، حتی هغه کسان چې له شاعر نه له پلان سره سم شعرونه غواړي د تخلیق له ازادۍ سره مخالفت نه کوي، خو هغوی د تخلیق ازادي دا سې تعبیروي: موږ شاعر ته ازادي ورکوو چې زموږ دښمنانو ته کنځلې وکړي. دا دی د تخلیق د ازادۍ اصلي او ژور مفهوم.

زه پوهېږم چې ځینې کسان به دد غو یادونو په لوستلو سره بې حوصلې شوې وي او وبه وايي چې دا خو زړې بابولالې دي، د هغو تکرار ول څه ګټه لري؟ نه، دا نصیحت به ومنو خو دا هم باید ووایو چې په تاریخ کې سپین فصل نه شته. زما ښه په یاد دي چې د داود په جمهوریت کې د تاریخ په درسي مفرداتو کې د ظاهرشاه دوره حذف شوې وه او له موجودیت نه یې انکار شوی و خو ما ورته وویل چې په تاریخ کې سپین فصل یوازې په اسطوره یې دوره پورې اړه لري او بیا هغه خالیګاه ډکه شوه.

موږ غواړو پر دغه ټکي زور واچوو چې فرهنګ یوازې د دموکراسۍ په فضا کې وده وکولای شي، که څوک غواړي چې په دې خاوره کې فرهنګ وغوړېږي نو باید د نوښت ازادۍ ته درناوی وکـــړي، په تېرو څلورو کلونو کې سره له دې چې جګړې زموږ خــــاوره دخپلو بچیانو په وینو ولمبوله، ودانۍ یې په کنډوالو بدلـــې کړې، د کونډو، بورو او یتیمانو اسوېلو یې د فلک مانۍ توره کړه، باغونه، ځنګلونه یې پو پناه کړل او مادي هستي یې تالا کړه خو له دې ټولو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د فرهنګ په برخه کې د يوې نسبي ازادۍ له برکته يو څه تنوع او ښکلا ليدله کېږي.

د دولس کلنې جګړې په وړاندې د شاعرانو انتطباعات او تاثرات يو شان نه دي: څوک د اتلانو حماسې انځوروي، څوک د شهيدانو پر مقبرو اوښکې تويوي، څوک د سولې ارمانونه بيانوي، څوک وران کلي او زړې خاطرې را په يادوي، څوک د نهيلۍ او بېوسۍ نغمې غږوي، څوک سباوون ته په تمه ناست دي او ځينې په تورتم کې د اميد مشالونه ګوري.

د (متکور) په نامه د شعرونو دغه مجموعه چې د ځوان او حساس شاعر، اسمعيل يون د اند ښنو امېل دی، د پښتني غاړې لپاره په ډېر ظرافت جوړ شوی دی، دا مجموعه د پښتو په فرهنګي ګالرۍ کې يوه ښکلې تابلو ده، چې له خپل ولس سره د اورنۍ مينې په زمينه کې انځور شوې ده، دا مجموعه د صداقت او وجدان غږ دی چې د يوه فرهنګيالي ځوان د احساساتو ترجماني کوي او څه چې وايي شاعرانه مګر رښتيا دي.

که څوک ددې مجموعې په لفظي اړخونو څېړنې کوي نو ښايي چې په لوی لاس به خپل ځان له هغه هـنري اتذاذ څخه

بې برخې کړي چې د شعر په کليت، انسجام، تصوير او رسالت کې پروت دی. د ځوان شاعر اسمعيل د شعر هره ټوټه يوه هنري

(c) ketabton.com: The Digital Library

تابلو ده چې په هغه کې ښکلا ، تناسب او د خیال ظرافت ځان ښکاره کوي. اسمعیل یون د خپل وخت تصویر ایستلی دی او په دغه تصویر کې یې خپل موقعیت هم ښودلی دی.

هو ، هغه متکور شوی پاتې دی او ولې به متکور نه پاتې کېږي. هغه شاعر دی، زموږ د وخت شاعر چې نه یې ((لېوني)) خوښېږي او نه له ((هوښیارانو)) سره په یوه لاره تللای شي. دده برخلیک دادی چې متکور پاتې شي او زموږ اکثر شاعران همداسې دي. زموږ د وخت شاعر له معنوي ویاړ نه پرته بل هېڅ نه لري او نه یې لرلی شي: ((دواړه نه کېږي رحمانه یا به دین کړې یا دنیا.)) خو ځوک چې معنوي ویاړ لري هغه په واقعیت کې هرڅه لري.

خرقه پوشو په خرقه کې دی موندلی
هغه حظ چې په دنیا کې دنیا دار کا

د اسمعیل یون شعرونه تر زیاتې اندازې له خپل کلتور سره تړلي دي او له خاصو حالاتو نه یې رنګ اخیستی دی. دا تصادفي خبره نه ده چې د شاعر په تصویرونو کې د اور لمبې، د وینو ځپې، د اوښکو سیند، قطار قطار جنازې، اغزنه خوني لار، د تېزابو باران، اورنی اسمان او بالاخره سوی اسمعیل تر سترګو کېږي. شاعر هغه څه ته اریان پاتې دي چې نور خلک هم ورته اریان دي: د وینو سوداګري د معنویت

(c) ketabton.com: The Digital Library

سقوط، د عقيدې او اعتماد بحران، د شخصي ګټې په مقابل کې له ټولو اخلاقي نورمونو نه تېرېدل او داسې نور.

زه نه غواړم چې د دغې مجموعې په باره کې د خپل برداشت ټول اړخونه بيان کړم او يا د دې د اشعارو مضمون تفسير کړم. پرېږدئ چې لوستونکي د دې شعر ته له خپلو عينکو څخه وګوري، په دې مجموعه کې رمزي شعرونه هم شته، خو څوک چې له موږ سره او سېږي هغوی په اسانۍ سره په دغو رمزونو پوهېدی شي. اسمعيل ځوان دی او ځوانان خپل احساسات نېغ په نېغه بيانوي زه فکر کوم چې زمان به دغه د استعداد خاوند شاعر ته لا زياتې هنري هستونې ورپه برخه کړي.

په درناوي
کانديد اکاډميسين
محمد صديق روهي
د خوشال د فرهنګي ټولنې رئيس
۲/۱/۱۳۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریض

هسې خو په ټولیزه توګه ژوند د خوږو ترخو ، لوړو ژورو ، بریو ناکامیو ، امیدونو او نهیلیو نوم دی. خو د ژوند د ژورو تل ته رسېدل او د تیاره ګوټونو کشف د هر چا کار نه دی. د ژوند د رښتینې مانا پیدا کولو او پېژندلو لپاره بینا سترګو ، حساس ذهن ، له ولولو ډک زړه او بلیغې ژبې ته اړه وي او د همدغه څیزونو څښتن ته شاعر وایي.

هغوی چې د شعر او شاعر ارزښت او استادۍ ته نه دي ملتفت کله له شعر نه علم غواړي او کله فلسفه او سیاست. په داسې حال کې چې علم او سیاست د یو شمېر ټاکلو پرنسیپونو او فورمولونو د ننه د نړۍ فورمولیکه شرحه ده او شعر د الهام پایله. خو له نېکه مرغه زموږ زلمی وینا وال اسمعیل یون د شعر ضرورت او رسالت په رښتینې مانا درک کړی او ان له تنکي زلمیښې یې په پوره ځان خبرۍ د شعریت په لار یون کړی دی ، ښه ټینګ او پاخه ګامونه یې ایښي او امید دی چې د پښتو شعر د لا لوړو پوړیو په لور نور هم ګړندي ، ارزښتمن او اغېزمن ګامونه پورته کړي.

ځکه یون یو داسې شاعر دی چې د شعر په ټولو باریکیو او نزاکتونو پوهېږي او زیار یې ایستلی دی ، شعر ولیکي کله یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل مظلوم او محکوم ولس په مظلومیت او محکومیت غم او خواشیني ځرګنده کړې ده. کله یې د خپل غیرتي او ننګیالي ولس په بریاوو ویاړلي دي، کله یې د ټولنیزو بدبختیو په وړاندې احتجاج او ګوتځنډنه کړې ده او کله یې له خپلې مجبورۍ او بېوسۍ سر ټکولی، نو د کنایو، استعارو، تشبهاتو او الفاظو په شاعرانه کارونې سره یې شاعرانه ویاړلي، ګواښلي او ژړلي دي:

خو مره مو مینه د احساس رګو کې ننوته
لکه منصور د دار ختلو سره مینه کوو

یا:

دود شو تکل د اسوېلیو په اور
ورته پرهر زړه ارماني وخندل
نور د سبا د حسن شونډې موښې
په توند (شمال) باندې ماضي وخندل

یا دا چې:

چا د اور په سترګو کې لیدلې د اوبو مینه
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغړي

او د ډېرې خوښۍ ځای دی چې زموږ شاعر د منځپانګیز نوښت ترڅنګ جولیز نوښت ته هم متوجه دی د غزلو ترڅنګ یې ازاد شعرونه هم لیکلي، ښایسته او خواږه وییونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارولي، نوي سمبولونه او ترکیبونه یې زېږولي، د مضمون رنګیني او تنوع ته یې ترخپل وسه پام ساتلی او ژبه یې کره او معیاري ده او د شعرونو دا جونګ یې د ډېرې ستاینې او بیابیا لوستلو وړ دی. خو په خواشینۍ زموږ ښه او قدرمن شاعر د خپلو ډېرو بریاوو او ښېګڼو ترڅنګه ځینې ښویېدنې هم لري، کله کله یې د ځینو ناپېژندلو سمبولونو په کارونې سره د شعر ځینې بیتونه ګونګېږي او روڼ مفهوم نه شي ښندلی لکه:

ځـو مـره د مـکر تـخیل تـــه کښته شوی نرم؟
په نوم د میو راته مخکې ږدي پیالې د اوښکو

یا دا چې کله کله یې ډېر خاص او یوازې په همده پورې مربوط مسایل نظم کړي دي، چې نه یوازې عام نه دي، بلکې په خاصو مواردو کې هم کوم شعـــري ارزښت نه شي درلودای او زه افسوس کوم چې دربغه هغه یې په یو داسې خوندور جونګ کې نه وای راوړي لکه ((درې میاشتې مخکې)) او ((یادګارونه یادګارونه)). په هره توګه زه دغه جونګ یو ارزښتمن او ګټور اثر او د پښتو شعر په ځولۍ کې یې یوه رنګینه او په زړه پورې زیاتونه ګڼم او یقین لرم چې درانه لوستونکي به ددې شعرونو له لوستلو پوره خوند واخلي او خپله شعري تنده به پرې ماته کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس همدومره
د ملګرتیا په خلوص او مينه
ممتاز ارمان
۱۰/۱/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متکور په باب څو خبرې

اوس زموږ مخې ته يو داسې کتاب پروت دی چې په هغه کې د انساني احساس او تخيل يو عاطفي تړون پروت دی او هغه د ګران اسمعيل يون شعرونه دي.

شعر په خپل څو اړخيزتوب د يوې جالبې پديدې شکل نيولی دی او دا ځکه چې د انسان جوړښت، هيلې او احساسات چې څومره بېلابېل دي، نو هماغومره يې د دغو احساساتو او هيلو د بيان ډول بېل دی او ځکه موږ بايد هر شعر يوه نوې زېږېدنه وبولو.

شعر د انسان د نه بيانېدونکو ژورو حسي-عاطفي حالتونو د بيان سمبول دی. هغه څه چې په زړه کې ګرځي او ده ته د يوه موجود حقيقت په شان ښکاري، دی يې د شعر په ورېښمين پوښ کې نغاړي او موږ ته يو ښکلی لذت بښونکی پيغام کېږي. شعر ځکه په خلکو ښه لګي چې شعر د احساساتو او مينې او معنوي غوښتنو د بڼ په ګلانو کې د سحرنۍ پرخې څاڅکي دي، چې ښکلا خوښوونکی ذوق ارضا کوي او د ماتو زړونو، ژوبلو احساساتو او لطيفو هيلو نه اورېدونکی او غلی اواز دی چې يوازې د حساس انسان د زړه او مغزو په برجونو کې د مينې زلزله راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر شعر د شاعر د ځانګړي فکري حالت محصول دی. چې شاعر بيا طبعاً د ټولنې، چاپېريال او پېښو نه اغېزمن شوی دی او که د خپل رسالت سرته رسول غواړي، نو خپل احساس په رښتيني ډول وړاندې کوي.

د اسمعيل يون شعرونه ددې وروستيو کلونو شعرونه دي او حتماً په کې د همدې کلونو د پېښو او ټولنې انځور وينو هغه کلونه چې زموږ باتور ملت د اور او وينو په سمندر کې ولامبل، د ازمونونو په ازمون کې لا ژوندی دی او د خپل حيثيت او غرور او ستروالي ثبوت لپاره يې ويارنې هستې کړي.

که په شعر يا ليکنه کې ليکوال په صداقت سره يو څه نه وي ويلي، نو هېڅکله به همېشني نه شي او ځکه زما په نظر هغه څه چې د اسمعيل يون د شعر تر ټولو لوی بريالېتوب دی، هغه دده په بيان کې صداقت دی، هغه د پغمان د جنتي چينو په غاړه د افريقا د سارا له ګرمۍ نه فريادونه نه کوي، خو د کب په شان چې د سرو تېلو په منځ کې وي ثنا هم نه وايي.

هغه، هغه څه وايي چې محسوسوي يې، ويني يې او پرې پوهېږي، هغه د اوسني بهير رښتينی حالت بيانوي او خپل عاطفي احساس ورسره په صادقانه ډول يوځای کوي، د بېلګې لپاره (د خندا قتل) او ځينې نور شعرونه کتلای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله مسئله چې د اسمعیل په شعرونو کې په څرګند ډول لیدل کېږي، هغه یو سپېڅلی بغاوت او خپلواکه سرغړونه ده، د استاد الفت د وینا له مخې شاعران په هګیو کې د مرغانو الوتنې او د لمر سپېدو په څیرې ګرېوان کې د لمر پلوشې لیدی شي او : ((شاعران له قید و شرطه بې پروا وي)) نو ځکه موږ د یون په شعر کې هم دغه شان شعرونه لولو:

د عشق نظر نه شول لمبه لېوني
تورو تیارو کې شول ډیوه لېوني
میکدې خود د زهد اور کې ناخي
په کې د بېره نه دي هغه لېوني
د عشق په تور یې په دار مه ځړوئ
کله کوي چاته سجده لېوني
زمونږ په کور به لمبې وي لا
ترڅو چې پاتې وي دا دوه لېوني.

(د جنګ باج) او ځینې نور شعرونه هم په دې باب د ځانګړي پام وړ دي.

اسمعیل یون په خپل شعر کې ډېر ژور حالتونه انځوروي او دا د پښتو د ولسي شعر هغه غوره عنعنه ده، چې نن سبا د نړیوال معاصر شعر یوه مهمه ځانګړنه هم ده او اوس په پښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاصر شعر کې هم پیل شوې ده. د ((درې میاشتې مخکې))
شعر د یوه عشقي حالت ډېر دقیق بیان دی، همدا راز د ((غره
اور اخیستی)) ((مېړتونخور)) او ځینې نور شعرونه. د
کاناډایي شعر پېژندونکي ایزابل مور په عقیده، تېرېدونکو
او ځانګړو شکلاوو ته تم کېدل، د حالت انځورول او د
نامحسوسو غوښتنو بیان د اوسني شعر یوه خاصه عنعنه ده،
د لاندې بیت په لومړۍ برخه کې یو ځانګړی حالت په ډېر ساده
ډول بیان شوی دی:

زما زړګی درزا کړي او د تا شونډې رپېږي
دي څومره خوندورې زما وستا پټې خبرې

مینه او الفت لکه څنګه چې د انسانیت د خلاصون لاره ده، د
شعر د ملکې د ظهورولو عامل هم دی شاعر او مین زیاتره
وختونه په یوه مانا کارول کېږي. انساني مینه ((د انساني توکم
بقا او دوام)) دی او د انساني مینې په خم کې رنګ شوي
شعرونه همېشني او تلپاتې شعرونه دي. د اسمعیل یون په
شعر کې د انساني مینې او عاطفي نوښتیز بیانونه د
((یادګارونه یادګارونه))، ((سوي اسوېلي))، ((کلیزه))،
((د عقل احساس))، ((د حسن لومه)) او ((پخه سکروټه)) تر
سرلیکونو لاندې لولو. له ((سوي اسوېلي)) څخه دا څو
بیتونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سترګو په خوړو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مینې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم
احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصور ومه په دار کې ځړېدم نه پوهېدم
موسکی شه لا هم نوره زما سوو اسوېلو ته
ساده وم چې په تا مینېدم نه پوهېدم

د اسمعیل شعر که د مینې او ښکلا پالنې هر څومره ښکلي بیانونه دي خو ورسره د هېواد او ملت له ژورې مانا نه هم ډک دي، زیاتره غزلونو کې د ښکلا او مینې تر رنګینو پوښونو لاندې د هېواد پالنې، انسان دوستۍ، سپېڅلي بغاوت، حق خوښوونې او خپلواکۍ ترانې پرتې دي. دا د پښتو د اوسني غزل یو مثبت بری دی چې د ښکلا او مینې تر پوښ لاندې د ژوند د ارزښتمنو مسایلو خواته عامه ذهنیت اړوي په لاندې بېلګه کې په ډېر خوندور ډول همدغه شان بیان شته:

چامو د مینې د جانان زلفو ته اوږونیوه
چې شنه دودونه یې زموږه په شعرو کې ځلي
زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې یو ځلې هم
څه که د میو اباسین دې اننګو کې ځلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل یون یو مسول شاعر دی او تل په خپل شعر کې د هېواد د تاریخي جریانونو په پام کې نیولو سره د خلکو، ټولنې او هېواد پر وړاندې خپل مسئولیت نه هېروي. هغه له خپلې مینې نه غواړي چې ((نور یې د سترګو په جادو کې بند نه کړي او پرې یې نږدي چې د منصوري وطن د غم او اور د توپانو سترې کاروان او د وطن د بچو د ویرونو فریاد او د ځوانانو او زلمو قطار، قطار جنازې ووینې)) او همدغه حالاتو هغه مجبور کړی چې له خپل شعر نه د همدردۍ یوه ډالۍ جوړه کړي او ((په داسې حال کې چې نور د باران نه لاندې د میو په سیند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي او د ګلونو په بستر کې یې په نرمو شونډو، شونډې ایښې وي، خو دی (یون) د دردمن او د احساس په اور کې د کړېدلي انسان په توګه خپله ډالۍ داسې وړاندې کوي:

د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېیم ترې امېل جوړوم
ډالۍ کوم یې ورته
یوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ))
او د شاعر ډالۍ باید همدغسې وي.

د اسمعیل یون شعر د شکل له مخې ډېر ښکلی او په زړه پورې دی. غزل یې د یوې ځانګړې ښکلا خوښوونې او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذوق، اوچتي قريحې، استعداد او مينې څرګندوی دی او له ښکلو ترکيبونو، انځورونو، تشبيهاتو، استعارو نه ډک دی.

ازاد شعر يې هم خوندور او زړه راښکوونکی دی او له انساني عاطفې او غني انځورونو نه ډک دی.

يوه بله خبره هم د يادولو وړ ده، هغه دا چې کله موږ يو شعر لولو نو په دې هم بايد پوه شو چې ايا شاعر خپل د ننني احساس بيان کړی دی او که هسې د ورځې د مود مسايلو ته اړم شوی دی؟ د اسمعيل يون د شعر په څو کوچنيو بېلګو کې موږ وليدل چې د هغه بيان مسولانه، زړور او صريح دی او هېڅ ډول تکلف او تصنع په کې نه شته، نو بايد وپوهېږو چې ايا هغه په خپله هم دغه شان دی او که نه؟ زه چې د دوه کلونو راپه د بخوا له هغه سره ډېرې نږدې اړيکي لرم، نو هغه مې په عملي ژوند کې هم يو صادق او زړور انسان موندلی دی، هغه چې هر څه وايي دده له ژورې مينې او ډېر پاک احساس نه راټوکېدلي وي. هغه له شعر سره مينه لري، هوس يې نه کوي ځکه ده ته شعر په خپله يو هدف دی، داسې هدف چې هغه پرې د خپل زړه پرهرونه ټکوروي او د غمونو پېټی پرې سپکوي او نورو دردمندانو ته يې هم وړاندې کوي.

روانو بدمرغه پېښو هغه ته درانه عاطفي زيانونه رسولي دي، چې ددغو زيانونو اغېزې دده شعر ته يو ځانګړی سوز او ساز ورکړی دی او علت يې کولی شو د ((افسوس چې قبر دې معلوم وای...)) په شان شعرونو کې ومومو. خو له دې سره سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه بل هدف د هېواد د لوړتيا په لار کې خدمت کول دي، ددې لوړ هدف لپاره کله د شعر نه د وسيلې په توګه هم کار اخلي او په دې خاطر خو په مجموعي ډول د هغه شعر مقاوم او ثابت شعر دی چې د سوو فريادونو په لوګيو کې يې هم د خندا ګلونه ټوکېږي او د موسکا غوټۍ خولې سپړي. هغه که د ژوند د ازمون د اور په سره بټۍ کې د جوارو د دانې په شان په اور اوښتی را اوښتی او مټکور پاتی شوی دی، نو د احساس او عاطفې په بڼ کې د مينې د نسيم وږمو د يوه ښکلي ګل په شان غوړولی دی، چې د شعرونو نغمې يې زموږ د زړونو تارونه خوځوي او ځانګړې خوځند عاشقانه حالت رابښي.

زه دده د شعر په باب نور څه نه وايم، ځکه د يوه هنري اثر د ډېرې ښې پېژندنې لپاره په خپله د هماغه اثر لوستل تر ټولو اسانه لاره ده، خو خپلې خبرې په دې ډول رالنډوم: سره له دې چې اسمعيل به لا تر اوسه د ځانګړي سبک خاوند نه وي او کېدی شي په ځينو مواردو کې د سايل او سليم تر اغېزې لاندې راغلی وي، خو په شعر کې يې نوښتګر خوځون، د سپېڅلي احساس زړور بيان، د ځانګړي ښکلاييز ذوق شته والی ، مسوليت ته ځيرتيا او له شعر سره د زړه له کومي مينه او اړيکي او ترون موږ ته دا هيله پيدا کوي، چې ډېر ژر به د هغه شعر نور هم پرمخ لاړ شي او د ځانګړي سبک خاوند به شي. په دې هيله چې دده شاعرانه احساس تر پايه دې ته ځير وي چې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګــوره احـساسه هـغه کـور کلی یو ازې نه کړې !
چې ګربوانو کې یې ټول عمر ګرځېدلې اوښکې

ده ته د شعر په لار کې له مینې ډک، بریالی او پرمخ تلونکی یون غواړو.

په مینه او درناوي
ابراهیم شینواری
۱۲/۱/۱۳۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوني

د عشق نظر نه شول لمبه لېوني
تورو تيارو کې شول ډېوه لېوني

ميکدې خود د زهد اور کې ناځي
په کې د ېره نه دي هغه لېوني

دا چې بې درېغه پرې قدم ږدې اشنا !
کلي کې نه شته دي سوچه لېوني

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عشــق پــه تــور يــې پــه دار مــه ځــړوئ
کلـــه کـــوي چاتـــه ســـجده لېـــوني

زمـــوږ پـــه کـــور بـــه لمبـــې بلـــې وي لا
تـــر څـــو چـــې پـــاتې وي دا (دوه) لېـــوني.

۲۲/۵/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليزه

شعره ! ګلونه شه غوټۍ شه پاڼې پاڼې شه
د ميو پاڼې
لاړ شه ! زما د يار په نرمو او خوږو زلفو کې
وځلېږه
وخنده
او زما د زړګي
د خوږې مينې د اسرو او اميدو له تله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته په مینه مینه
مبارکي ووایه
نن یې کلیزه ده
د ژوند کلیزه
یوه د حسن او ښکلا کلیزه
د اسمعیل د محبوبا کلیزه.

مرکزي لیلیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمانه

چــا زمانــه څــوک زمــانې وخــوړل
چــا میخانــه څــوک میخــانې وخــوړل

زمــا د عشــق تنکــي تنکــي ګلونــه
د تــا د ســترګو پیمــانې وخــوړل

د اســمعیل ســپېره مېــره ملګــري
مــنم چــې خپلــې یــارانې وخــوړل.

۱۳۶۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه او خندا

زه اوښکه اوښکه شم پر مخ راشمه
ته ټول هوس شې او بیا وموسېږې
زه اسوېلی شمه د سوو هیلو
ته په نڅا شې او کړس کړس وخاندې
نو زما و ستا یارانه نه شي سره
ځکه چې اوښکې خندا نه جوړېږي.

۱۹/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقل احساس

ستا د غمبورو د ښکلا سُرخي چې ځل ووهي
زما زړګی ورته له تندې ځنې جل ووهي

د شونډو جام نه دې خوارۀ په نورو مه دوړوه
د مینې تاو مې درنه خدای مه کړه اجل ووهي

د زړه پر تل مې پرهرونه سره او شنه غوندې شي
کله چې ټال دې سره ګلونه په وربل ووهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د عقـل احسـاس دود شـولو د مكـر پـه اور
څنګـه بـه حسـنه اميدونـه سـتا منـزل ووهـي

لـږ دې ګـورېن نظـر پـه سـترګو کـې تسـل نخـوه
چې مـې زړګـی د مينـې سـختې پـه تکـل ووهـي.

۱۱/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازک خیال ته !

ته لا تر اوسه پورې
د عشق په اور کې
د سکروټو په سر
تنها کې شوی نه یې

ته لا تر اوسه پورې
د اسوېلیو او آهونو په اور
لکه نینه د اسې اوښتی نه یې

ته لا تر اوسه پورې
د غم تنور کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اور لړوني غونډې
لوغړن شوی نه یې
نو نازک خیاله !
د خوښیو خیاله !
د هوسونو خوشالیو خیاله !
لاړ شه د عشق د اور په ګرمو لمبو
خپله سینه ومونبه
او د احساس په سیند کې ولمبېږه
بیا نو راځه !
موږه د اور بڅرو
تر کاڼو کلکو سره
د عشق او پاکې مینې
په نوم سنګر ونیسه
او د اسمان کاڼو ته سر ونیسه !

۱۴/۸/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیا په لاس

عشـــقه لېـــونی شـــو مه د تـــا پـــه لاس
زړه دې زمـــا ورکـــړ د بـــل چـــا پـــه لاس

هجـــر د زړګـــي تـــل راتـــه وســـېزه
خـــدای خـــو دې نـــور واخلـــي د بـلا پـــه لاس

رســـي د امیـــد کـــاروان منـــزل پـــورې
تـــم کـــه چېـــرې نـــه شـــي د جفـــا پـــه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو یارانه کې رنګینۍ وکړې
زه هسې ګیر شوی د حیا په لاس

څنګه به تندی په ځمکه نه وهم
وینم جام د میو د ملا په لاس

بخته! ګدایي باندې دې مه ژاړه
ډېرې ښکلې لوبړې د ګدا په لاس.

۱۵/۵/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

نن د دیدن په ورځې
د اوراو وینو تر شېبو نه وروسته
څوک د عطرونو تر باران نه لاندې
د میو سیند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي
څوک د هوس په میو
د مرغلرو د خوندو له پاسه
رغړي را رغړي مینه مینه وایي
چا د ګلونو په بستر کې
شونډې ایښې دي په نرمو شونډو
او د عشقونو د خوندو جامونه
بې دریغه دریغه په سرو اړوي
خو زه له درد نه رغېدلی انسان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اور په څنو زنګېدلی انسان
د احساس اور کې کړېدلی انسان
نن د سرو اوښکو او د وينو د موسم له بهه
خپلې خوږې مينې ته
شاعرانه او ښکلو سترګو ته يې
پستو پستو خمارې زلفو ته يې
د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېيم
ترې امېل جوړوم
ډالۍ کوم يې ورته
يوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ.

۱۳۶۷ ال کال ۵ مه مياشت
د لوی اختر دويمه ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندی حسن

مـورې ملامـت يـو چـې لـه ښـکلو سـره مينـه کـوو
د زړه پـــه وينـــه نـــازولو ســـره مينـــه کـــوو

چـا ده ليـدلې د اورونـو سـمندر کـې غـوټې؟
مـورې لېـونې يـو چـې لـه ګـلو سـره مينـه کـوو

نـور يـې نظـر د اننګـو پـه ميـو ولمبـوې
مـورې يـې د تشـې خـولې خنـدلو سـره مينـه کـوو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک لمبه شي د ژوندي حسن له مينې ځخه
مور ساده زړي خو له تللو سره مينه کوو

ځو مره مو مينه د احساس رګو کې ننوته
لکه منصور د دار ختلو سره مينه کوو

اړوه جام دې د خوږو سترګو په سترګو کې مو
موږه اورونه له اورخښلو سره مينه کوو.

۵/۷/۱۳۶۷
مرکزي ليليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غره او ر اخیستی...

نن د ښکلا د غرو د ښکلو شنو ناوونو په تل
هلته چې سپینې غیرتي اوبه به تل بهېدې
د عشق د زانو د بچیو وینې دارې وهي
رود سوربخن غوندې دی
او شاوخوا تیرې یې هم په وینو ولمبېدې
او ر ورته ناڅي له خندا نه شین دی
ان هلته لرې یې په تالو او ډاګونو کې هم
له ډېره تاوه د سیسیو بچي وسوزول
ځکه چې لرې لرې څه وړاندې هلته
پر هغې تورې غټې تیږې باندې
یو ښکاري (باز) ناست دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجې يې سرې دي د سيسيو د زړګو په وينو
او خپل وزرونه په غرور ټپوي
(شاهين) هم پاس د اسمانو له څوکو
د ښکار نظر تړلی
څو چې د زرکو سينې وڅيري په خپلو پنجو
خو لاندې ګوري چې غره اور اخيستی
له ګڼ ځنګله څخه لوخړې خېژي
او د مرغانو بچي سېزي په کې
څوک يې لمبې نهويني
څوک يې اواز ناوري.

۱۳۶۲ل کال د سلواغې مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولانه غمونه

غمونـــه مـــې ترلـــو پـــه غمـــو کـــې زولانـــه
لمبـــې مـــې بلـــولې د خـــرد پـــه ګرېوانـــه

غيـرت بـه مـې اغيـارو تـه ښـودلی د پښـتو وای
په مخ کې که مې خنډ نه وای (بې ننګه) پښـتانه.

۲۲/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښکلو باران

دلته د ښکلو باران
په لپو لپو ډکو ډکو کاسو
د خمارې وربځو له شونډو څخه
اوري را اوري نازولو باندې
خو پر دې وریت اسمعیل
په دې ستې او کړېدلې باندې
د غم په څڼو زنګېدلې باندې
یو څاڅکی هم نه اوري
یو څاڅکی هم...

د ۱۳۶۷ ل کال د غويي میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ازمون

عقل مې د عشق په تکل اور کې په لمبو رغېږي
مينه مې خوږلن کې په انګار او په ايرو رغېږي

(نن) راته په سترګو کې لمبه د قهر تاوه کړه
هيله مې له دې هم د سکروټو په سرو رغېږي

خومره د اميد په مينه نازي مې ګوګل کې زړه
عشق باندې په مالګو کې په خپلو پرهرو رغېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــا د اور پــه ســترګو کــې لیــدلې د اوبــو مینــه؟
عقــل بــې احســاس دی پــه لمــن کــې د پــردو رغــړي

بیــا نــازکو نرمــو لــه ازمــون نــه پښــې وکښــلې
مــوږه متکــورو ســره چېرتــه پــه اغــزو رغــړي

ښکل به مې امید کړي د سره حسن اننګي په عشق
ځکه چې نن وخت ورته په پښو کې په توبو رغړي.

۱۵/۱۲/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهري امید

د دوزخي شونډو له خوند نه چې خوا ړه وروې
پــه پرهرونــو مــې دمــالګو کــاڼي تــه وروې

څنګـه بـه عقـل د جنـون پـه اور کـې ونـه رغـېږي
دا سې خوندونـه د وختونـو خـو پـرې نـه وروې

دود شـو زړګی مې ستا د حسـن د ښکلا پـه نظـر
د مکــر دام دې لــه خــوږو څنــې ترخــه وروې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د شاعر د قلم تاو به عقل لولپه کړي
د سترګو اور چې ورته تل په ګرېوانه وروي

خود به لمبه شي ستا نظر نه مټکوره نينې
د اورنيو شونډو تاو نه چې پرې سره وروي

۱۳۶۷ل کال، چنګابن

(c) ketabton.com: The Digital Library

متهکور

زه د ارمان لپاره
لکه د جوارو دانه
د اور بټۍ کې
د ازمون په ګوتو
په مینه مینه
په اور واوښتم راواوښتلم
خود لمبو له تاوه
سپینه پولۍ نه شولم
او د خوږې مینې
د عشق له زوره
د اور لمبو کې
متهکور پاتې شوم.

۳/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماضي عشق

اشـنا دا سـتا د ماضـي عشـق لـه زوره
زه لـــه خونـــدو د ننـــي ووتـــم

عشـقه دا سـتا د رنګینـو جهـان تـه
خـــالي راغلـــی وم خـــالي ووتـــم

۲۱/۴/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

پتې خبرې

تـر څـو بـه مـو پـه مـنځ کې وي اشـنا پټې خبـرې
د مينــــې د رازونــــو او حيــــا پټـــې خبــــرې

زمــا زړګـــی درزا کـــړي او دتـــا شـــونډې رپـېـږي
دي څــو مره خونــدوري زمـــا و ســـتا پټـــې خبـــرې

ســـوزېږو بـــه پــرې زه او تـــه اشـــنا او زمـــوږ مينـــه
زمـــا او ســـتا پـــه بـــاب کـــړي نـــور همـــدا پټـــې خبـــرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا رقیب رقیب شوه او وختونه غمازان شول
مجبوره یو چې وکړو یاره بیا پټې خبرې

چا ویل درته چې وایه اسمعیل ته پټ رازونه
اخر یې درته ټولې کړې رسوا پټې خبرې.

۴/۱۰/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اور تاو

د زړه تـــوتې مـــې پـــه انګـــار ونيســـئ
ژونـد تـه مـې غـم عشـق تـه مـې دار ونيسـئ

اخلــم لـــذت د خـــوږې مينـــې ترېنـــه
مـــا د غـــم زور تـــه پـــه وار وار ونيســـئ

پـــام چـــې رقيبـــو لـــه څـــه ونـــه وايـــئ
زمـــا پـــه قتـــل بانـــدې يـــار ونيســـئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو راځئ د خوږې مينې په نوم!
د اور په تاو ما ګناهکار ونيسئ

د اسمعيل خړو سپېرو ملګرو
سورکۍ ډيوه مې په مزار ونيسئ.

۱۹/۷/۱۳۶۷
مرکزي ليله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسن لومه

عقل کې ستا شيرين نظر ونښېد
ځکه جنون شو سر په سر ونښېد

د حسن لومه دې په ناز غوړوه
چې په سينه کې مې ځيگر ونښېد

وينې د مينې د ازمون وختونه؟
سر مې د مرگ په تود ډگر ونښېد

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د خوارې نظر په تونــد کتلــو
د زړه په تــل کــې مــې پرهــر ونښېــد

لمبه د ګرمـو شـونډو مه بلــوه
تنـاکې زړه مــې په نشــتر ونښېــد

ښومره دې حسن کې غـرور تـاو شـوی
شـوخو کتلـو تــه دې لمــر ونښېــد.

۲/۱۱/۱۳۶۵
رحمان بابا لیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه سکروټه

عشــقه جنــون ومــه ځــه نــور خــو نــه وم
یــو اســو ېلی ومــه ځــه اور خــو نــه وم

ســتا نــاکردې دي ځــه ویلــی نــه شــم
د تنګــه ســرو د پېغــور خــو نــه وم

چــا درتــه ویــل چــې پــل پــر زړه ږده زمــا
پخــه ســکروټه وم لا ســکور خــو نــه وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلې دې وریت کړم اننګیو کې ژړ
لکه اوربل پرې باندې څور څو نه وم

دا خو د تا د حسن اور سوی یم
که نه له سره دومره تور څو نه وم.

۱۵/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوی اسوېلی

د سترګو په خوړو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مینې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم

احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصور و مه په دار که ځړېدم نه پوهېدم

دا ستا د مینې زور و که د عشق د خوړو تاو؟
په نره چې په اور کې نخېدم نه پوهېدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیرت کې شو غیرت زما د مینې په ازمون
سور ګل غوندې بې وخته رژېدم نه پوهېدم

موسکۍ شه لا هم نوره زما سوی یو اسوېلو ته
ساده وم چې په تا مینېدم نه پوهېدم.

۳۱/۳/۱۳۶۲
لغمان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل پلار د شهادت د تلین په درنښت.

افسوس چې قبر دې معلوم وای !

ما به د ګرم احساس وینو باندې
د عشق د پاڼو د خندا په څپو
ستا د تناک امید پولۍ لیکلې
او د تیزابو د اورونو په سیند
به لمبېدلم ستا د عشق د تکلونو په زور
هر مازیګر به مې د پېغلو د وربل ګلونه
د خپلو سپینو توپاني اوښکو له سپینو امېلونو سره
د اور په رنګ باندې لیکلو سرو شعرونو سره
تا پر مزار شیندلو پاڼې پاڼې
افسوس چې قبر دې معلوم وای
افسوس چې قبر....

۱۳۶۲ کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماضي خندا

د آه پــه تــاو عشــق لېــوني وخنــدل
شــونډو د ګــل کــې چــې اغــزي وخنــدل

عقــل بــه ونــاڅي احســاس تــه خجــل
حســن د غــم کــې کــه زړګــي وخنــدل

دود شــو تکــل د اســوېليو پــه اور
ورتــه پرهــر زړه ارمــاني وخنــدل

د ګــل خنــدا يــې پــه لمبــو ونيــوه
ســيلۍ پــه مينــه د ســپرلي وخنــدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــور د ســـبا د حســـن شـــونډې موښـــي
پـر تونـد (شـمال) بانـدې ماضـي وخنـدل.

۲۰/۲/۱۳۶۲
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږلني سترګې

مینه کې د وخت د انګار سره موښم
اور مې د ګوګل په درانه موښم

پرېږده چې څپه د ازمون واړوم
سوزندو سکروټو کې مې زړه موښم

بله دې لمبه کړه د مغرور نظر
چا ویل چې زړګی مې په کې نه موښم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــه ولـــې د عشـــق لـــه زوره ځنـــګ کـــوې؟
اور کـــې خـــو د مينـــې ځيګـــر زه موښـــم

ســـتا خوږلنـــو ســـترګو کـــې اشـــنا پـــه عشـــق
زړه مـــــې لکـــــه وړه پـــــه تنـــــاره موښـــــم

نـــور دې بـــه خـــوږو کـــې احســـاس ولـــړې
زه خـــو مـــې شـــعرونو کـــې ترخـــه موښـــم

بـــوی بـــه کړمـــه يـــاره ســـتا د حســـن ګـــل
نـــن چـــې يـــې اغـــزي پـــه ګرېوانـــه موښـــم.

۱۸/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړغونی آه

د ژړغـــوني آه پـــر شـــونډو تلوســـې وځلـــي
د عشـق پـه عقـل کې چې مینې تـه اسرې وځلي

واوړي تکـــل د اور تـــر پولـــو پـــه تنهـــاکو پښـــو
د مســـتقبل پـــر اننګـــو چـــې ارادې وځلـــي

شعره ! د اوښکو حسن ښکل کړه په چاودلو شونډو
چې د ویـر بحـر کې دې عشـق څپـې څپې وځلـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لامبې شپه چې ستا د خوند زما د اوښکو په سیند
د پرهـــري امیـــد پـــه ســـترګو مـــې ګیلـــې وځلـــې

داسې مې ښکاري د سورکي زړګي پولې له لرې
لکـــه د یـــار پـــه اننګـــو کـــې چـــې خـــولې وځلـــې

واړوه عشـــقه ! د تنکـــي ارمـــان غـــوټۍ مـــې پـــه اور
اخـر بـه سـتا د هـوس سـیند کـې هـم لمبـې وځلـې.

۱۲/۱۰/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکاڼو لانديې

زړه نــــه لمبـــې چـــې د خنـــدا وتلـــې
ورتـــه لـــه خـــولې نـــه مـــې د تـــا وتلـــې

دا چـې هغـوی پـه زغـرده خانـدي پـر مـوږ
څـــه شـــی دې زړه نـــه ورتـــه بيـــا وتلـــې

ټـــول قوتونـــــه د پرديـــــو دلتـــــه
ښـــکاره راغلـــي دي پـــه غـــلا وتلـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اسـمعیل تـر کـاڼو لانـدې کـړئ ښـه
بیـا یـې لـه خـولې ځنـې رښـتیا وتلـې

۱۳۶۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې میاشتې مخکې

درې میاشتې مخکې
زه او یار مې سره
ستړګې پر سترګو شولو
ما د هغې سترګو کې
هغې زما سترګو کې
د یوه ژوند د امیدونو کیسه وکړله
سره موسکې شولو او ومو خندل
بیا د هغې سترګو کې
زما د هیلو امیدونو انځور وګرځېده
او بیا زما سترګو کې
ددې د سترګو تصویر پاتې شو
تراوسه پورې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چاته چې سترګې يې زما سترګو ته خوارېږه راکوي

نور دې د سترګو په خوږو کې سترګې نه موښمه
نور دې د ګرمو اننګو په ګرمو ميو نظر نه ډوبوم
نور دې د نرمو ښکلو شونډو د خوندونو سيند کې نه لامبمه
رانه هېرېږي
رانه هېرېږي د ستي هيلو سارړه اسوېلي
د غيرتي اوښکو مست رود ، د وينو مستې څپې
د منصوري وطن د وينو ليکې
د غم او اور د توپانونو ستړی شوی کاروان
نو راته مه ګوره خوږې خوږې په ښکلو سترګو
او پر احساس مې د سرو شونډو د خوندونو خوارېږه مه اوروه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رانه هېر نه شي
ددې وطن د هر بچوني د ویرونو فریاد
د وینو رود د اوښکو سیند
او د ځوانانو او زلمو کتار کتار جنازې
کتار کتار...

۱/۴/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وينو رود نيل

احساس پر عقل بلې کړې لمبې په لپو لپو
جنون په سر واړوه نشې په لپو لپو

د شونډو تبسم دې رانه ګرد د غم ونه ليد
د زړه وينې که غرپ کړې زمانې په لپو لپو

موسکۍ شه د سورکي پرهر د وينو رود نيل ته
حسينې ډکوه ترېنه پيالې په لپو لپو

لذت کې د خندا دې چې لاهو شي خوند د نورو
په سترګو کې مې تاوې شي ګيلې په لپو لپو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اغـــزو د ګـــل د پـــانړو تبســـم دی پـــه اور ســـوی
پـــه زلفـــو چـــې دې ټـــومبم ترانـــې پـــه لپـــو لپـــو

هوس دې د ښايست بيا د جنون پـه سـيند کې لامبي
د عشـق پـه زړه مـې موښـي چـې ايـرې پـه لپـو لپـو.

۲۱/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ویر سکروټې

عشـــقه زورور یـــې خـــو تـــوبې مـــه مـــاتوه
شـــونډو د اشـــنا تـــه اوســـېلې مـــه مـــاتوه

پـــروت پـــه کـــې لـــذت دی د زمـــان د لېونـــو
پـــام کـــوه ســـاقي ډکـــې پیـــالې مـــه مـــاتوه

ځـو اشـنا پـه عشـق کـې پـر اغزنـه خـوني لار
غېـــرې د وصـــال تـــه ارادې مـــه مـــاتوه

وکـــړه پـــه مغـــرور نظـــر خـــوارډه کاتـــه
تاتـــه مـــې اســـرې دي دا اســـرې مـــه مـــاتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موښـم نـن پـه شـونډو سـتا سـره ښـكلي اننګـي
كـړې دې وعـدې وې اوس وعـدې مـه مـاتوه

خير كه زه دې وريت كړم په سكروټو كې د وير
ځانګـه د امیـد مـې زمـانې مـه مـاتوه

راز د محبـت پـه كـې نغښـتی دی د يـار
سـويه اسـمعيله زولنـې مـه مـاتوه.

۱۳/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوښکو جنازې

پـر سـوي مـخ مـې دي روانـې سلسـلې د اوښـکو
راتــه خنــدېږه او کـــوه مـــې تماشـــې د اوښـــکو

چـا مـې پـر شـونډو د خنـدا د څپـې ځـل ونـه لیـد
عشــقه ! ګـرم نـه یمـه راغلـې مرحلـې د اوښـکو

د کـوم احسـاس لـه خـولې نـه وځـي د زګېرویـو کتـار
چې د شعر سترګو نه مې خوشې دي ویـالې د اوښـکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا بــه تصــوير د چــا د ويــر وي انځــور کــړی قلــم
ځکــه يــې نــوکې نــه تــويېږي ترانــې د اوښــکو

څــومره د مکــر تخيــل تــه کښــته شــوي نــرم !
پــه نــوم د ميــو راتــه مــخ کــې ږدي پيــالې د اوښــکو

څنګــه بــه ګــاټې متهکــور نــه شــې د ســترګو زمــا
چــې شــپه او ورځ ترېنــه تــاوېږي ســرې لمبــې د اوښــکو

شــي بــه کــږې د يــار مغــرورې ســترګې عقلــه کــه نــه؟
چــې ورتــه يوســم ســترې شــوې اندېښــنې د اوښــکو

ســتا د لــذت نــاظر دې ســېزي د عشــق هيلــه زمــا
اخــر بــه ورم د خنــدا کــټ کــې جنــازې د اوښــکو.

۲/۲/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جېل نه.. ګیله

((ته په وړو کې جېل کې
موږ دلته لوی زندان کې))
د یوې مینې د ارمان په هیله وسوزېدو
ته خو لا ښه وې
د خوږې مینې د پاڼو شنه دودونه دې ونه لیدلو
موږ ورته ښه کتلې
چې مو د مینې سره ګلونه د یارانو د لمبو
د سمندر څپو کې وسوزېدل
ژبه مو ګونګه وه تړلې وه د اور د دار په
مستو لیکو
چغې مو نه شوې وهی
ښه مو لیدله خپله مینه د انګار د سمندر ګوتو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پانې يې ورژېدې
خندا يې وچه شوله
او ليلا يې حسن يې مړاوی شو د درد په چړو
خو مينه مړه نه ده لا
پام چې نهيلی نه شې
اوس نو زموږه مينه
زما او تا غوندې يو ځو لېوني
په مينه مست ځيرې ګرېوان
او سربېري غواړي
چې ورته وناځي لمبه شي
او د خپلو زړګو د وينو مستې فوارې
ورته امېل امېل کړي
بيا به زموږه مينه
له خندا شنه شي
او ګلونه به يې بيا زلفو کې وتوکېږي
او بيا به موږ لېوني
هم ورته هلته له خندا نه شنه شو.

۱۲/۲/۱۳٦۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمبو ځاځکي

د نـن پـه ائینـه کـې چـې موسـکې راتـه پـرون دی
اشـــنا دادې ادا ده کـــه جـــادو او کـــه جنـــون دی؟

د کـوم یـو ګـل پـر شـونډو د خنـدا سـندره شـنه کـړم
پـر پـېغلـو پسـرلیو مـې راغلـی چـې کونتـون دی

پـه ګرمـو شـونډو خاندو خـو یـو بـل ښـکلوی نـه شـو
زمـا و ددې تـرمنځ څـه د ډیورنـډ کرښـې تـړون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

منمه د ((شمال)) د لمبو څاڅکي دلته نه شته
ددې ګلبڼ پر پاڼو يې پرې ايښې خو طاعون دی

کوم چا که د رښتينو لېونو پوښتنه وکړه!
په دغه وران مالت کې خو يې يو استازی يون دی.

۲۳/۸/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خندا قتل

موږ د خدای په کتابو
او د نبي په احاديثو کې
دا لوستي وو چې:
قتل د روح لويه ګناه ده په ژوندون کې د چا
او ملايکې د خدای ذات دي
چې له ټولو ګناهو نه پاکې
خو اوس کلونه کېږي
چې تر مودو نه مخکې
زموږ د سوي زړه د مينې کورنه
د بېګناوو ماشومانو او ځوانانو
د ژوندون جنازې
د فرښتو په بېګناوو ګوتو
ځي د اسمان غېږې ته
نو اوس د مينې تخيل کې د وجدان

(c) ketabton.com: The Digital Library

او عاطفې د سمندر پر څپو ناستو
د احساس بڅرو
ووایئ چې:
دا بېګناهه او معصومې فرښتې به زیاتي
د نازولو ماشومانو د تنکۍ خندا په قتل
ګنهکارې نه شي !؟

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آه سکروټې

د درد په ژرنده دل نه شوې زما د عشق نینې
د نرمو شونډو ځل نه شوې زما د عشق نینې

د سوز په اور چې اوړې نن د مکر په خوږو
د چا د زلفو ول نه شوې زما د عشق نینې

تنها ک امید مې واړوه تر پولو د ازمون
لمبو ته بې تکل نه شوې زما د عشق نینې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چا د مینې سینه کې مې احساس غوټې وهلې
چې بندې په اجل نه شوې زما د عشق نینې

د آه سکروټو دود کړلې بټیو کې د اور
پولیو سره مل نه شوې زما د عشق نینې.

۲۲/۹/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیرتي لېمه

زما د مینې ښکلا
لکه بېباکه ماښو
د قهرجنو لمبو
د سیند په مستو څپو
تاوه راتاوه شوه
او ډوبه شوله
او د امید هیله مې
د اور په غېږه کې په نرمو پښو
په اسوېلو اسوېلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونښېده
خو زه هغسې چې پخوا ومه څه
هسې به یم هسې به او سمه لا
نه به د چا خندا ته وخاندمه
نه به قبلې ته د ښکلا او حسن
د خپل غیرت لېمه کاږه ونیسم.

۴/۱۰/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

دميو اباسين

د مينې څڅکه مې د وريت زړګي پردو کې ځلي
عشقه ګناه دې زما سويو اسوېلو کې ځلي

چا مو دمينې د جانان زلفو ته اور ونيوه
چې شنه دودونه يې زموږه په شعرو کې ځلي

دا خو زما د اسوېلو د تپ تاونه وينې
ځکه خواږه يې د سرو شونډو په سرو کې ځلي

زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې يو ځلې هم
څه که د ميو اباسين دې اننګو کې ځلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـام چې پـه تريـو نظـر يـې حسـن تـه نظر ونـه کـړې
د خوشـال تـوره مـې تراوسـه لا پښـتو کـې ځلـي.

۲۱/۴/۱۳۶۲
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوښکو سمندر

وخت چې له غوسې نه سور تکل ته شونډې وسپړي
ژوند په اوښکو لوند شي او اجل ته شونډې وسپړي

مینې سمندر د سپینو اوښکو په څیر ونه لید
اوس به نو زړګی د چا تسل ته شونډې وسپړي

تاوه شي ترخو کې د احساس د فریاد چغه پرې
دا د غم قلم مې چې غزل ته شونډې وسپړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوب چې وي زړګی د اورني غم په سیندونو کې
چېرې به حسینې ستا وربل ته شونډې وسپړي

ورغـړي تنهـا ک هـوس مـاحول د اغزیـو کـې
عقل او امید چې مستقبل ته شونډې وسپړي

تاوه کړه لمبه د ګرمو شونډو په سینه کې مې
وریت ویده زخمونه به یې ځل ته شونډې وسپړي.

۱۳۶۲ل کال، تله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږو مکر

تناک ځیګر مې حسن په سپرغیو سولوي
د آه اوښکه مې عشق په مایوسیو سولوي

د عقل د احساس سترګو ونه لیده پرهر
د وخت د اور په زور یې په اغزیو سولوي

خندا یې سمندر شي زما درد ته په هوس
د مینې د بڼ ګل مې په سیلیو سولوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عشق د خوږ مکر ته نظر کړئ اوښکو نن !
پــه شـــوندو بانـــدې آه د لېونیـــو ســـولوي

د درد په کړایي کې په زړګي شي خود لوګی
خــوږې زلفــې چــې یــار پــه اننګیــو ســولوي

د سور مستقبل تال کې به عشق وزانګي اخر
خنــدا کــه نــن امیــد پــه اســوېلیو ســولوي.

۲۹/۷/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارام سمندر ته !

ولې غلی او ارام یې
ته خبر یې چې څه وشول او څه کېږي
د نړۍ په وچو غرونو ، سپېرو دښتو ، ځنګلو کې؟
ته خبر یې چې څه اوري
د اسمان له ګرېوانه نه
د بېوسه روح پر مینو ؟
ته خبر یې چې ټول ژوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو د بل د ژوند په بیه د ژوندون شبېې رانیسي؟
ته خبر یې د وحشت د پاچایانو
واکمني د قاف له غرونو ان زمورِ تر کوره رسي؟
ته خبر یې چې زمورِ د کلي خوا کې
هره ورځې د کارغانو ډلې ډلې
د وګړو پر سینو باندې ټونګې کړي؟
که نور هم غواړې همداسې:
چې ماران او ښمڅرې دې
د سیسیو بچي وخوري
او پر سمه لویه لار دې
د لېوانو کاروانونه
د شپنو په رمو ګډ شي
که نور هم غواړې همداسې
چې بیا هم روحي وګړي
د چا مینې ته اور ورکړي
د چار روح کړي تیږو لاندې؟
نو که داسې نه وي خو ځه
تر پېړیو زغم نه وروسته
په څلور کونجه دنیا کې
د توپان نغمه خوره کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې نړۍ له بوی شي پاکه
او شي ړنګه پاچاهي د ځناورو ، ګنهکارو هوسونو
او څو تنه بېګناه به
شي سپاره د نوح بېړۍ کې.

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تېزابو باران

زما د عشق د تنکو هیلو سترګې
لا د هوس د خوړلنیو په بڼ
د ګل پر پاڼو غوړېدلې نه وې
چې تا د قهر د تېزابو باران
د اورنۍ اسمان له شونډو څخه
په زغرده زغرده پرې راووروه
او د تنکۍ مینې په سترګو کې دې
د ویر لمبه په خندا تاوه کړه راتاوه کړله.

۲۲/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرغاړي

د ختيځ- لوېديځ وګړو !
د مرګي له وېرې مړاو مړاو هيلو !
د ژوندون په جبل کې بندو د نړۍ د هوسونو پاچايانو !
او د عشق د رنګينيو د سيندو مستو څپو کې
ستړو ستړو ماښو ګانو !
د ژوندون هره شېبه مو
د نڅا و خنداګانو په ټالونو کې کړه تېره
په هر رګ کې د وجود مو
د عطرو وينه جاري کړئ
او هوس هوس زړګو ته
د خوښيو لمبې غرپ کړئ !
چې کلونه مو دې وشوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرګونو سندرغاړي
زموږ کور کې مېلمانه دي
هغه لویه هوجره ګورئ !
چې شاوخوا یې د زمزم ویالو نیولې
او په مخ کې یې د توتو انګور تاکو ونو شین
سیوری جوړ کړی
په همدغه ځای کې ناست دي
یو سپین ږیری په کې نه شته
ټول ځوانان ترېنه راتاو دي
په هر وار چې ترنګ او ترونګ شي
له څو تنو روح جلا شي
بس کلونه مودې وشوې
چې زموږ د کور هوجره کې
سندرغاړي مېلمانه دي.

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طاعون په لوپټه کې

د طاعون په لوپټه کې
د سرزورو احساساتو
شینکی فصل ټوکېدلی
د یاغي میني په تور یې
لاس و پښې دي پرې ترلې
د اجل ورږمه پرې اوري
رژوي یې خنداګانې
خو د روح قاتلان (دواړه)
ورته ګوتې پر غاښ ناست دي
وایي څه مټکور عشق دی
وایي څه لمبه جذبه ده
د اورونو ټال کې زانګي
د ژوندون سندرې وایي !؟

۵/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احساس لوخړه

ما د لمبو د ترحم په سيند کې ولمبوئ
او د حسين قهر په سترګو کې مې
د توندې مينې د احساس لوخړه
د اور په غېږه کې د وير په تنور
د اور لړوني غوندې تاوه کړئ
د مينې په لاس
څو چې د عشق له کاڼو سترګو څخه
د سوزېدلي احساس کړيکه باندې
د عاطفې اوښکې راوڅڅېږي
او د جنون پر دود وهلې دښته
تنکي تنکي ګلان راوټوکېږي.

۲۵/۲/۱۳۶۲
خوشال خان لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادګارونه یادګارونه

ما درته لیکلي وای شعرونه او شعرونه
تا زلفو کې ایښي وای ګلونه او ګلونه
ما په وچو شونډو درنه کړي وای سوالونه
تا په زړه را ایښي وای زخمونه او زخمونه
ما ژوند ته نیولي وای دارونه او دارونه
ستا شونډو خندا کړای غورځنګونه غورځنګونه
زړه کې زما بل وای سره اورونه سره اورونه
ستا ژوندون ډیوې وای څراغونه څراغونه
دغسې وای هیلې او همداسې ارمانونه
ما ورته ژړلی تا خندلی ولونه ولونه
حسن به د تا و د استانونه داستانونه
ژوند به ټول زما و یادګارونه یادګارونه.

۲۱/۷/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاږو ونه ژړلې

عشق د هوس په لمبو
د مستو کاږو د خندا په څپو
د تېزابونو د اورونو ژرنده
تاوه راتاوه کړه د درد په وینو
او د امید د ګلو موسک نظر یې
د غم پر لیکه په اور وارړاوه راوارړاوه د حسن په زور
خو کاږو ونه ژړل
لاهسې خاندي له خندا نه شنه دي
د عشق لمبو کې امید ونه کري
زړو د اغزیو کې ګلونه کري
د خوږې مینې د ښکلا په امید
د سرو سکروټو سره تخمونه کري.

۱/۱/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړتونخور

ځنګ ته ناست ومه د ونې
د ټپي پرېشانۍ خيال مې سترګې ورو ورو خوبولې
پام مې شو د ونې ډډ ته
يو سورکي مېړتونخور پرې خپل وزرونه رپولو
اوږده ژبه يې له خولې نه بهر کړې په هنروه
چې مېږيان به پرې راټول شول
لکه غرپ د مستو ميو به يې تېر کړلو له ستونې
د خوندو د عشق لمبو و مخ په پورته روان کړی
ورو نږدې شو د غومبسو د ژوندون د ځالې ځنګ ته
چې ټول عمر وې له تندې جل وهلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غوسې نه تکې سرې په اور کې تاوې
کړه یې ژبه ورته مخکې په هنر په مکر وړاندې
یو ناڅاپه سرو غومبسو یې پر ژبه پر مښو که
او پر سترګو
زهرجن نېشونه ښخ کړل
((لس یو ولس شېبې)) وروسته مې کتل چې:
درد کې تاو مېږتونخور
د ونې ډډ نه راګوزار شو.

۱۴/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امید څانګه

د زړه کور کې مې د شعر غوټۍ غوړېږي
د خزان سره سیلۍ ده رژوي یې

د امید څانګه چې لږ شانته اوږده شي
د ظالم په لاس کې لور دی پرېکوي یې.

۱۳۶۵ل کال
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسرافیل شپېلۍ

د اورنیو اغزو زړه کې ښکلا چېرته لګي
د سوو شونډو په لمبو کې خندا چېرته لګي

زما د زړه د پرهرونو سره او شنه ګلونه
ستا د خمارو زلفو ول کې اشنا چېرته لګي

منم احساس مې د اورونو زړو کې ګل ټوکوي
خو ستا د بزم رنګینیو کې دا چېرته لګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانده په کړس مې د تنهاکو شونډو لیکو باندې
د خوږلنیو په محفل کې ګدا چېرته لګي

د اسرافیل د شپېلۍ غږ ورته راورسېده
د پښتنو سپېره وطن کې رنا چېرته لګي

خود ستا د مینې د رنګینې کوڅې ګوټ ته نه ځم
د میو ډنډ کې د سرو اوښکو ځلا چېرته لګي.

۱۱/۷/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنګ باج

ارمان د اوښکو نازولو وخوړ
لکه موسکی شبنم چې ګلو وخوړ

ددې ګلاب ګلاب وطن حسن مې
څه هم پردیو څه هم خپلو وخوړ

چا ته لمبه لمبه احساس وښیم
وطن زموږه نابللو وخوړ

څه بې پښتو شول پښتانه د وختو
باج د جنګونو تړې مغولو وخوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یـو اسـمعیل پـه دغـه لـوی کلـي کـې
نـــیم نــازولو او نـــیم ښـــکلو وخـــوړ.

۱۳۶۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیند په منځ کې

چې د نن پر زلفو وتړو مبم ګلان کتار کتار
لکه شنه چې پسرلي کړم پر بیابان کتار کتار

دا خوږې خوږې خبرې دا خوږې وعدې مې خیال کې
ته کوې د جنت حورې او غلمان کتار کتار

پس له مرګه به زموږه یوه ورځ همدا اسې راشي
دریدلي به وي دار ته رهبران کتار کتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه اولـې مينـې وسـو څـه خـوږې يـاراني دود كـړو
اوس ولاړ د سـيند پـه مـنځ كـې پښـېمان كتـار كتـار

بــس همــدا د ســاده ګــانو د ســندرو غــزل وايــه
چې تـرې وځـي هـره ورځـې هوښـياران كتـار كتـار.

۱۳۶۹ل كال د وري مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوی ګودر

ســـــترګو اوتـــــرو ورتــــــه هـــــېڅ ونــــــه وي
د زړه ســــــــندرو ورتـــــــه هـــــــېڅ ونــــــه وي

لويـــــــه څپـــــه د اوبـــــو راغللــــــه پــــــري
د اور بڅـــــــــرو ورتـــــــه هـــــــېڅ ونــــــه وي

هغـــــوی زمـــــوږه وينــــــې تـــــويې کړلـــــې
زمـــــوږ ملګـــــرو ورتــــــه هـــــېڅ ونــــــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېـــره لمبـــه شـــوه د پرديـــو دلتـــه
زمـــوږ لښـــکرو ورتـــه هـــېڅ ونـــه وې

نظـر مـې ښـکل کـړې خـوږې شـونډې د يـار
لمبـــو شـــکرو ورتـــه هـــېڅ ونـــه وې

د لـــيلا ګـــانو ګـــودر وســـوځېده
خـــو ســـربېرو ورتـــه هـــېڅ ونـــه وې

اخـــر يـــې ښـــکل کـــړ اســـمعيل پـــه شـــونډو
د چـــا خبـــرو ورتـــه هـــېڅ ونـــه وې.

۱۳۶۷ل کال د سلواغې میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړاوي اننګي

ژوند سوزېدلو نهيلۍ نه توېدلې اوښکې
د چا د مينو جنازو کې څڅېدلې اوښکې

شهيد و تاسو نه که هلته چا پوښتنه وکړه !
ورته به وايئ چې وطن کې بهېدلې اوښکې

خدايه د ستا له ترحم او له پېرزو مننه
نورې دې وا خله دا ډالۍ دا رالېږلې اوښکې
څومره ښه ښکاري هلته ستا د موسکو شونډو خندا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په مړاوو اننګو کې ځلېدلې اوښکې

خود به د رب له عواطفو نه ګیله کومه
هلته خنداوې دلته ولې رسېدلې اوښکې

ګوره احساسه هغه کور کلی یو وازې نه کړې
چې ګرېوانو کې یې ټول عمر ګرځېدلې اوښکې.

۲۴/۱/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۲ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیا ته راغلی. دنیا زیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغلی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسټرۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.
محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.
استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې ببړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیاد جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.
تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول.استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده ورو سپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده و منله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر **۱۳۸۵** ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکیډمیکو اثارو، د پخو دروند مقالو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د و اقعیتونو او حقایقو د څرګندېدلو له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي زه دد ې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، او ډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اینبودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي دغه راز يې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله يې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به يې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• متکور	لومړی شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

• هیلې	ګډه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• نیمګړي ارمانونه	د حیران شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د نازو انا یاد	د سیمینار د لیکنو ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کلیات	د استاد الفت نثرونه	دریم ۱۳۸۷
• سیندونه هم مري	د اسحق ننګیال شعري منتخبات	دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

• د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
د پوهنوال روستارتره کي اثر دویم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- .د افغانستان فرهنګي ميراثونو ته يوه کتنه
  د نينسي دوپرې اثر — دويم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنايتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر — دويم ۱۳۸۷

د- يونليکنې:

- د اماراتو سفر — د اماراتو يونليک — دويم ۱۳۸۷
- که يون دی يون دی — د اروپا يونليک — لومړی ۱۳۸۷
- د پنټاګون ترڅنډو — د امريکا يونليک — لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته يوه لنډه کتنه — دويم ۱۳۸۷
- استاد زيار د پښتني فرهنګ يو ځلاند ستوری — دويم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي پښتو کتابښود — دويم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زيانونه — دويم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت — شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل — دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې — دويم ۱۳۸۷
- بېرنۍ لويه جرګه ولسواکي او زورواکي — دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال — لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې — لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون — لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر — لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې — لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال — لومړی ۱۳۸۷
- دکتابونو په وړمو کې — لومړی ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- افغانستان په سیاسي کړلیچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای(ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته دنور زغم او سبلې هیله لرم.

په درناوي
وفاالرحمن وفا
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

maṭakor

(collection of poems)

By:
M.Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-03-7
9 789936 500037 >

د خپرونو لړ: (۴)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library